

EXIDIOPSIS EFFUSA, MYXARIUM GRILLETII EN MYXARIUM SUBHYALINUM, DRIE INTERESSANTE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE TREMELLACEAE

Karel van de Put, Herentalsebaan 149, B-2100 Deurne

Three species of the Tremellaceae, rare or new for the Netherlands, are described from own material, and drawings are given. It concerns *Exidiopsis effusa*, *Myxarium grilletii* and *Myxarium hyalinum*, all three resupinate species forming thin waxy layers on wood.

Na de gemeenschappelijke excursie van de Nederlandse Mycologische Vereniging en de Antwerpse Mycologische Kring op 7 november 1992 te Goederee stuurde ik mijn lijstje van microscopisch bepaalde soorten naar de heer G. Keizer. Korte tijd nadien was ik verrast een briefje van hem te ontvangen waarin werd gevraagd de determinatie van *Exidiopsis effusa* te willen controleren, omdat die soort in Nederland nog niet zou zijn gevonden. Ik was hierover wel wat verbaasd omdat het een soort is die wij uit ons onderzoeksgebied in de Antwerpse Kempen vrij goed kennen en tientallen malen per jaar verzamelen.

Nu had ik van vroegere gemeenschappelijke excursies ook nog *Myxarium grilletii* - van de Meijnweg, 15 mei 1991 - en *Myxarium subhyalinum* - van De Schotsman, 4 april 1992 - in mijn herbarium. Omdat ik vermoedde dat die ook zeer zeldzaam of nieuw waren voor Nederland dacht ik dat het interessant was deze drie soorten even kort voor te stellen.

Exidiopsis effusa

Exidiopsis effusa (Bref. ex Sacc.) Møller vormt een dunne, wasachtige, zeer weke grijze laag op het substraat, soms met een lichte roze schijn, vrij glad, soms licht hobbelig, meerdere vierkante centimeters bedekkend. Hij zou gemakkelijk verward kunnen worden met niet gewimperde gladde vormen van *Cerocorticium confluens*.

Wanneer het vruchtlichaam volledig opgedroogd is, wordt het volledig onzichtbaar of blijft er enkel een mat blinkend vernisachtig laagje achter. De basidiën (fig. 1a) zijn vrij groot, breed ellipsoïd, meten 10-17 x 9-14 μm , en zijn aan de basis voorzien van een opvallende wat hangende gesp. Zij zijn viersporig, en hebben tot 60 μm lange en 4 μm brede epibasidiën. De sporen (fig. 1b) meten 11-17 x 3,5-6 μm , zijn allantoid van vorm en wat gebogen, maken gemakkelijk kiembuizen en vormen secundaire sporen. De hyphidiën (fig. 1c) zijn meestal eenvoudig tot schaars vertakt.

In Goederee groeide deze soort op een poldikke ontschorste tak van loofhout (vermoedelijk *Populus alba*), helemaal achteraan op het terrein.

Myxarium grilletii

Myxarium grilletii (Boud.) Reid vormt op het substraat tot 0,5 mm grote halfbolvormige, naast elkaar liggende, grijze wasachtige bultjes. Tijdens het opdrogen vervloeien deze laatste tot een netvormig patroon om tenslotte volledig onzichtbaar te worden.

De basidiën (fig. 2a) zijn breed ellipsoïd, 8-12 x 6-10 μm groot, dragen 4 tot 40 μm lange epibasidiën en zijn afgescheiden van een tot 25 μm lange steel door een gesplote sept. Onderaan de steel is er wel een gesp zoals trouwens aan alle andere septen bij de soorten van dit geslacht. De ellipsoïde sporen (fig. 2b) meten 5-10 x 3,5-5 μm , vertonen kiembuizen en secundaire sporenvorming. De hyphidiën (fig. 2c) zijn sterk vertakt, zeer kronkelig en vormen vrij grote bussels.

Deze vondst van de Meijnweg groeide op *Alnus glutinosa* in het elzenbroek beneden aan het beekje waar onder andere de vele *Mitrula*'s stonden.

Myxarium hyalinum

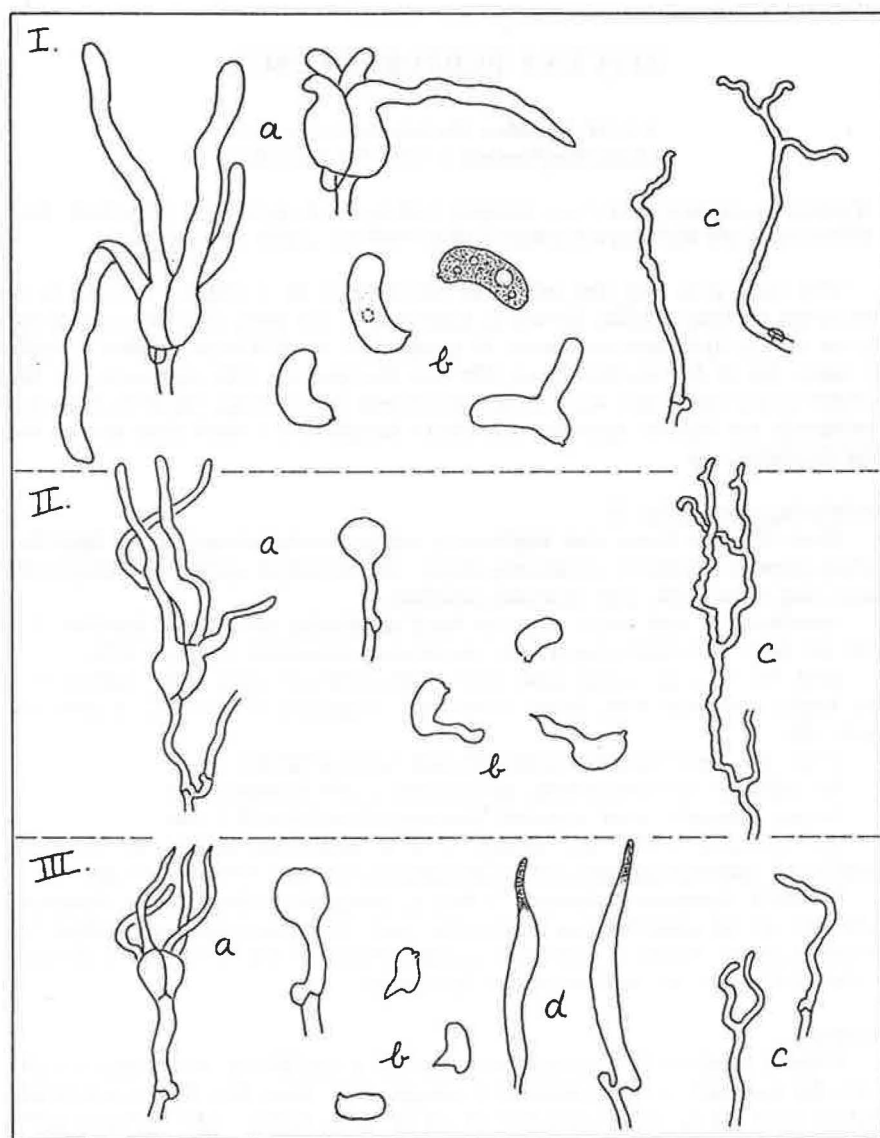
Myxarium hyalinum (Pearson) Reid vormt een donker blauwgrijze wasachtige gladde tot iets hobbelige laag op het hout. Bij sterk ontwikkelde vruchtlichamen vormen er zich 0,1 tot 0,5 mm grote kalkkorreltjes op (niet "in", zoals bij *M. nucleatum*) het hymenium. Indien er geen kalkincrustaties gevormd worden is de zwam op het exsiccaat volkomen onzichtbaar.

De basidiën (fig. 3a) zijn breed ellipsoïd, meten 7-10 x 6-9 μm , hebben 4 epibasidiën en tot 25 μm lang, en zijn met een gesplote sept afgescheiden van een tot 20 μm lange steel die onderaan voorzien is van een sept en gesp. De sporen (fig. 3b) zijn ellipsoïd tot wat cilindervormig en meten 5-9 x 3-4 μm en vormen secundaire sporen. De hyphidiën (fig. 3c) zijn enkelvoudig of amper vertakt. Er zijn zeer slanke en dunwandige cystiden (fig. 3d) aanwezig, tot 65 x 7 μm groot, met opvallende zeer kleine lichtbrekende oliedruppeltjes in de puntige uiteinden.

Deze zwam werd gevonden op een takje van onbekende houtsoort in een gemengd loofbos in De Schotsman, en was in het veld verzameld als *Exidiopsis effusa*.

Bij droog weder, in droge toestand of op het exsiccaat zijn de meeste van deze resupinate Heterobasidiomyceten volledig onzichtbaar. Wij moeten ze daarom gaan zoeken in vochtige perioden wanneer het hout constant nat blijft, dus voornamelijk in het winterhalfjaar. De meeste mycologen verkiezen dan echter even op adem te komen of houden zich dan uitsluitend bezig met achterstallig microscopiewerk. Nochtans blijken de meeste van deze soorten niet zo zeldzaam te zijn wanneer er gericht naar uitgekeken wordt.

Exsiccaten van de besproken soorten werden ter beschikking gesteld van B. de Vries.

Figuur 1. *Exidiopsis effusa*. Fig. 2. *Myxarium grilletii*. Fig. 3. *Myxarium subhyalinum*. a. basidiën; b. sporen; c. hyphidiën; d. cystiden.